

скорочення рівня та обсягу стягнутого майна.

НБУ здійснює аналіз того, наскільки банки повноцінно визначають стратегію управління проблемними активами. Зокрема, банк установлює у стратегії управління проблемними активами цільовий рівень для непрацюючих активів (за винятком активів, визнаних банком як непрацюючі станом на 01 січня першого року прогнозного періоду) у кожному році прогнозного періоду не вище ніж п'ять відсотків у цілому по банку, а також за кожним з основних портфелів його активів. Банк, у якого рівень проблемних активів є незначним, розробляє стратегію управління проблемними активами, спрямовану на скорочення рівня та обсягу непрацюючих активів за кожним з основних його портфелів активів.

Банк, який не має портфелів активів із значним рівнем непрацюючих активів та не має значного рівня стягнутого майна, розробляє стратегію управління проблемними активами, спрямовану на недопущення зростання рівня та обсягу непрацюючих активів/стягнутого майна.

Відповідно до п. 37 Положення № 351 банк з метою розроблення/перегляду стратегії управління проблемними активами, щороку станом на 01 січня поточного року за даними річної фінансової звітності банку, підтвердженої аудитором, визначає рівень проблемних активів банку та здійснює розрахунок:

- 1) показників, наведених у пункті 16 розділу II цього Положення;
- 2) частки непрацюючих активів у кожному з основних портфелів активів банку (за винятком активів, за якими PD та CCF дорівнює "0" згідно з вимогами Положення № 351).

Банк визначає в стратегії управління проблемними активами:

- 1) шляхи забезпечення досягнення цільових показників, зазначених у пункті 40 розділу IV цього Положення, у короткостроковому (до одного року) та середньостроковому (від одного до трьох років) прогнозному періоді з урахуванням оцінки операційного середовища, що впливає на спроможність банку досягати скорочення рівня та обсягу непрацюючих активів та стягнутого майна;
- 2) підходи, що забезпечують функціонування системи раннього реагування, яка спрямована на завчасне виявлення потенційно проблемних активів, упровадження своєчасних та дієвих коригуючих заходів для недопущення зростання в банку рівня та обсягу непрацюючих активів.

Вказаний аналіз дає підстави констатувати, що технічні та економічні регламенти НБУ розроблені та реалізовується банками під його наглядом. Проте, тривалий кризовий стан помножений на негативні наслідки пандемії короно вірусу, і згодом проблемні аспекти пов'язані з війною погіршують платоспроможність банків та обумовлюють наявність проблемних активів.

Список використаних джерел:

1. Положення про організацію процесу управління проблемними активами в банках України: Постанова Правління Національного банку України від 18 липня 2019 року № 97. URL: [https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_18072019_97%;](https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_18072019_97%)
2. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику

за активними банківськими операціями: Постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_30062016_351;

3. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України 21 грудня 2017 року № 2258-VIII // Відомості Верховної Ради. 2018. № 9. ст.50;

4. Положення про порядок подання банком до Національного банку України аудиторського звіту за результатами щорічної перевірки фінансової звітності: Постанова Правління Національного банку України від 02 серпня 2018 року № 90. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/law/29032023_38.pdf?v=4;

5. Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах: Постанова Правління Національного банку України від 11 червня 2018 року № 64. URL: https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_11062018_64.

ЧОРНА Марина

*доцентка кафедри державно-правових дисциплін та публічного управління,
докторка філософія в галузі права кафедри державно – правових дисциплін
та публічного управління факультету №4
Донецького державного університету внутрішніх справ.*

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ ДОЗВІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Реформування земельних відносин та процес децентралізації стали передумовою запровадження та розвитку дозвільної діяльності органів публічної адміністрації у сфері охорони земель, зокрема, розширення кола їх повноважень. Підкреслюючи важливість правового забезпечення проведення адміністративної реформи в Україні, слід зазначити, що існування належної нормативно-правової бази є необхідною умовою для реалізації адміністративної реформи [1]. Щодо цього влучно зазначив Є. Ю. Соболь, акцентуючи увагу на тому, що адміністративно-правова реформа в Україні реалізується, зокрема, у напрямках оновлення правової бази, що регламентуватиме діяльність публічної адміністрації; формування нових інститутів, організаційних структур та інструментів здійснення публічного управління; зміцнення та формування нових фінансово-економічних основ функціонування публічної адміністрації [2].

Надання дозвільних послуг є новим видом діяльності для органів публічної адміністрації у сфері охорони земель, становлення та розвиток правового регулювання яких обумовлено змінами у правовому регулюванні земельних відносин, які відбулися з часу проголошення незалежності. Тобто, принципово важливим напрямком проведення адміністративної реформи в Україні, на нашу думку, постає формування нових інститутів, організаційних структур та інструментів здійснення дозвільної діяльності у сфері охорони земель.

Соціальне призначення органів публічної адміністрації трансформується, тобто з часом основною функцією держави в особі органів публічної адміністрації буде сприяння комфортних умов діяльності суб'єктів

підприємництва та реалізації ними своїх прав та інтересів. Сьогодні пріоритет надається публічно-сервісній діяльності органів публічної адміністрації у сфері охорони земель. Проте зазначений напрям діяльності органів публічної адміністрації науковцями досліджено фрагментарно. У нормативно-правових актах також існують прогалини та недоопрацювання [3]. Так, Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III [4] та Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. № 962-IV [5] не містять чітку систему органів публічної адміністрації, які здійснюють дозвільну діяльність у сфері охорони земель та не визначають види такої діяльності. Доречно вказати зазначити, що в Земельному кодексі України, а саме в Розділі VII «Управління в галузі використання й охорони земель», зазначається лише виконання управлінських функцій органами публічної адміністрації у сфері охорони земель [4]. У Законі України «Про охорону земель» від 19.06.2003 р. № 962-IV [5], який є спеціальним у сфері охорони земель, вказано лише зміст дозвільної діяльності у переліку повноважень органів публічної адміністрації та в Законі України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2012 р. № 5203-VI [6] відсутнє визначення дозвільної діяльності у сфері охорони земель та не вказано її зміст.

Все вищевказане обумовлює необхідність вдосконалення дозвільної діяльності органів публічної адміністрації у сфері охорони земель. З метою визначення розкриття особливостей здійснення дозвільної діяльності органами публічної адміністрації у сфері охорони земель планується з'ясувати сутність поняття дозвільної діяльності, визначити її ознаки та види, установити зазначити органи публічної адміністрації, які здійснюють дозвільну діяльність у сфері охорони земель.

Слід зазначити, що дозвільну діяльність органів публічної адміністрації слід оцінювати як виконання обов'язків держави перед громадянами, спрямованих на юридичне оформлення умов, необхідних для забезпечення належної реалізації ними своїх прав і свобод, а не як прояв владно-розпорядчої діяльності органів управління стосовно громадян. Також, на нашу думку, дозвільна діяльність органів публічної адміністрації у сфері охорони земель – це сукупність адміністративних процедур, здійснюваних органами публічної адміністрації з метою надання дозволів суб'єктам звернення, переоформлення дозволів, здійснення реєстрації прав на користування земельними ділянками та надання їх у власність, змін умов такого користування, припинення права землекористування у встановленому законодавством порядку, надання ліцензій, встановлення стандартів та нормативів, що забезпечує раціональне використання та охорону земель. Сутність дозвільної діяльності органів публічної адміністрації у сфері охорони земель полягає у здійсненні комплексних організаційних та реєстраційних заходів із забезпечення надання адміністративних послуг суб'єктам звернення, передбачених законодавством з метою забезпечення економічних і соціально-політичних інтересів одночасно громадянина та держави.

Підсумовуючи, зазначимо, що дозвільній діяльності органів публічної адміністрації у сфері охорони земель притаманні всі характерні ознаки адміністративно-правових відносин, що є додатковим аргументом про їх

публічно-правовий характер. У Законі України «Про адміністративні послуги» від 06.09.2020 р. № 5203-VI [6], у статті 5, зазначено, що виключно законами встановлюється перелік адміністративних послуг, проте на сьогодні значна частина законодавства, яка регулює питання надання адміністративних послуг, є підзаконними нормативно-правовими актами, і це пряме порушення норм законодавства.

Необхідно відмітити, що існування різних випадків виникнення, здійснення та припинення широкого кола прав на землю [7] призвело до появи поряд із правовим регулюванням управлінських відносин у сфері охорони земель, правового регулювання не управлінських відносин у сфері охорони земель. На нашу думку, саме дозвільна діяльність у сфері охорони земель є результатом здійснення не управлінських функцій органів публічної адміністрації, є різновидом адміністративних послуг та виражається через наступні види діяльності, а саме: надання реєстраційних послуг; здійснення сертифікації; здійснення нормування та стандартизації.

Більш поширеним видом дозвільної діяльності органів публічної адміністрації, на нашу думку, є здійснення реєстраційних дій у сфері охорони земель. Саме у цій сфері виникає дисбаланс між повноваженнями органів місцевого самоврядування та територіальними підрозділами Держгеокадастру [8].

Варто звернути увагу на те, що під час здійснення реєстраційних послуг органами публічної адміністрації у сфері охорони земель часто мають місце порушення законодавства у сфері охорони земель як приватними особами (незаконне заволодіння земельними ділянками, рейдерські захоплення тощо, так і органами публічної адміністрації (внесення недостовірних відомостей до реєстрів, корупційні складові, бездіяльність щодо виявлення порушених прав та інтересів приватних осіб тощо) [8]. Такі порушення часто зустрічаються під час реєстрації договорів щодо земель сільськогосподарського призначення та порушення прав власників земельних ділянок у містах у зв'язку із громадським містобудуванням. Пошук балансу між приватними та державними інтересами є найбільш складним у випадку, якщо приватні інтереси щодо використання земельної ділянки співпадають із суспільним використанням іншого об'єкта нерухомості, розташованого на цій місцевості. Таку ситуацію, перш за все, спричиняє відсутність належним чином підтверджених кордонів та кадастру у відповідних реєстрах, за ведення яких відповідальні органи публічної адміністрації у сфері охорони земель.

Отже, якісне надання реєстраційних послуг у сфері охорони земель гарантує проведення державної реєстрації прав на землю в інтересах як держави, так і приватних осіб та попередить виникнення спорів щодо власності на землю, підтвердження меж земельної ділянки, забезпечить публічність та повноту інформації, яка міститься в реєстрі прав на землю та їх обтяжень. Проте законодавче регулювання надання реєстраційних послуг у сфері охорони земель, зміст яких полягає у наданні земельних адміністративних послуг, відсутнє у Земельному кодексі України та в інших нормативно-правових актах.